

Asia: VN/8452/2021

Hallituksen esitys eduskunnalle alusliikennepalvelulaiksi ja eräiksi muiksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

1. Esitystä alusliikennepalvelulaiksi koskevat yleiset huomiot

Suomen Varustamot ry (SV) pitää esitystä uudeksi alusliikennepalvelulaiksi pääsääntöisesti hyvänä ja tarpeellisia päivityksiä sisältävänä. Kansallisen alusliikennepalvelulakimme yhdenmukaistaminen kanainvälisten säädösten ja suositusten mukaiseksi varmistaa lähivesillämme tarjottavien alusliikennepalveluiden laadun säilymisen ja kehittymisen.

Alusliikennepalvelulaki ja luotsauslaki varmistavat kumpikin omalta osaltaan merenkulun ja ympäristön turvallisuutta sekä edistävät liikenteen sujuvuutta. Luotsauslain kokonaisuudistus on parhaillaan käynnissä. SV korostaa tarvetta varmistaa, että nämä kaksi samanaikaisesti päivittymässä olevaa lakia muodostavat jatkossa yhtenäisen säädöskokonaisuuden.

4 § Alusliikennepalvelulakiin osallistuminen: SV kannattaa esitettyä muutosta, jonka mukaan velvollisuus osallistua alusliikennepalveluun perustuisi yksiselitteisesti alusten käyttötavan sijasta alusten tai alusyhdistelmien pituuteen (24 m). Tämä velvoite on merenkulun turvallisuuden ja VTS-alueen alusten tilannetietoisuuden kannalta parempi kuin nykyinen laki, joka rajaa aluksia osallistumisvelvollisuuden ulkopuolelle alusten käyttötavan perusteella.

Puolustusvoimien, Rajavartiolaitoksen sekä muiden viranomaisten aluksien tulee jatkossa osallistua operatiiviseen toimintaansa soveltuvalla tavalla. SV pitää esitystä perusteltuna viranomaistoiminnan luonteesta johtuen. Pidämme kuitenkin tärkeänä, että ilmoittautumiskäytännöistä vapautettujen tai niistä poikkeavien alusten osalta VTS-palveluntarjoaja huolehtii siitä, että VTS-alueen muut kulkijat ovat riittävällä tavalla informoituja kyseisistä aluksista.

8 § Alusliikennepalvelun kieli: Tilannetietoisuuden ja VTS-alueella liikkujien yhteisen tilannekuvan yllä-pitäminen edellyttää, että kaikki alusliikennepalveluun osallistuvat tai alueen VHF-kanavaa

kuuntelevat alukset pystyvät ymmärtämään VTS-keskuksen ja alusten välisen kommunikaation. Englanti on yleisesti merenkulussa käytetty kieli, joten alusliikennepalvelun antaminen englannin kielellä on perusteltua. SV ei kuitenkaan kannata sitä, että palvelun antaminen tai VTS:n käyttämä työkieli rajoitettaisiin vain englannin kieleen. Pakottavan rajauksen sijaan pidämme parempana sitä, että VTS-alueelle määritetään ensisijainen kieli, joka voi olla englanti, mutta palveluntarjoajalla tulee olla oikeus, velvollisuus ja kyky tarjota palvelua myös suomeksi ja ruotsiksi merenkulun turvallisuuden varmistamiseksi.

11 § Alusliikenteen väliaikainen ohjaaminen erityistilanteissa: Liikenne- ja viestintäviraston oikeutta kieltää aluksen saapuminen tai lähteminen pakotelainsäädännön nojalla laajennettaisiin koskemaan myös tilanteita, joissa aluksen kulkua olisi rajoitettava ihmisten henkeen tai terveyteen kohdistuvan vakavan vaaran taikka vakavan normaaliolojen häiriötilanteen vuoksi. COVID-19 ja Ukrainan kriisi ovat osoittaneet, että lainsäädännössä on tarpeen huomioida aiempaa paremmin eri syistä johtuvat poikkeukselliset olosuhteet. SV kannattaa muutosesitystä muistuttaen kuitenkin siitä, että alusten kulkuun puuttumisella voi olla merkittäviä taloudellisia vaikutuksia varustamoille. Tämän vuoksi korostamme ennakkoinnin ja tiedonvaihdon merkitystä kyseisissä tilanteissa.

2. Alusliikennepalvelulain soveltamisalaa ja määritelmiä koskevat huomiot (ehdotetun lain luku 1)

-

3. Alusliikennepalveluhenkilöstön pätevyksiä ja koulutusta koskevat huomiot (ehdotetun lain luku 4)

29 § Alusliikenneohjaajan pätevyystodistuksen myöntäminen: Momentin 3 kohdan mukaan jatkossa alusliikenneohjaajan pätevyystodistuksen saamiseksi edellytettäisiin suomen tai ruotsin kielen hyvää suullista taitoa, ja vaatimusta perustellaan sillä, että molempien kotimaisten kielten riittävä osaaminen on tarpeen, koska Suomen aluevesillä kulkee aluksia, joiden päälliköt ja vahtiperämiehet eivät välttämättä osaa molempia kieliä tai englantia. Tämä esityksessä oleva kirjaus tukee SV:n pykälään 8 liittyviä kommentteja.

4. Alusliikennepalveluun liittyviä viranomaistehtäviä koskevat huomiot (ehdotetun lain luku 5)

-

5. Muita lakiehdotuksia koskevat huomiot

Aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annettuun lakiin esitetään muutosta, joka mahdollistaisi sen, että suomalaisen aluksen aluksenmittauksen suorittaisi Traficomien hyväksymä luokituslaitos (64 §). SV kannattaa muutosta, koska luokituslaitoksen mahdollisuus myöntää suomalaisen aluksen mittakirja tuo mukanaan joustavuutta ja varmistaa palvelun saatavuutta.

Matkustaja-aluksen henkilöluetteloista annettuun lakiin esitetään muutosta, joka liittyy EU-satamiin liikennöivien alusten matkustajien rekisteröinnin muutosdirektiiviin (2017/2109) kuuden vuoden siirtymäajan päättymiseen 21.12.2023. Siirtymäajan päättymisen jälkeen vaadittuja matkustajien henkilötietoja voisi ilmoittaa ainoastaan merenkulun tiedonhallintajärjestelmään. Suomessa on

tehty jo usean vuoden ajan merenkulun tiedonhallintajärjestelmän ja siihen osana kuuluvan meriliikenteen ilmoituspalvelun kehittämistyötä. Varustamoita on tiedotettu kehitystyöstä ja siihen on ollut mahdollisuus osallistua. Tästä huolimatta SV toivoo, että Traficom ja Fintraffic panostavat asiasta tiedottamiseen hyvissä ajoin, jotta varustamot voivat varmistua omien järjestelmiensä valmiudesta.

Hartonen Sinikka
Suomen Varustamot ry